

**DĀRZ
KOPĪBAS
INSTITŪTS**

**ECPGR
Activity Grant
Scheme**

*Safeguarding of potato onion (*Allium cepa* L. *Aggregatum* group) and garlic (*Allium sativum* L.) crop diversity in North Europe – Baltic region*

ĢIMENES SĪPOLU UN ĶIPLOKU DAUDZVEIDĪBAS SAGLABĀŠANA ZIEMEĻEIROPAS – BALTIJAS VALSTU REĢIONĀ

Ģimenes sīpoli (*Allium cepa* var. *aggregatum*) ir vieni no senāk audzētajiem sīpoliem Latvijas teritorijā. Tie ir veidojušies no senām Krievijas šķirnēm ar izteikti sīvu garšu un spēcīgu cerošanu: ‘Skopinskaja’, ‘Rjazaņas’, ‘Jeferemovas’ u.c. Mūsdienās komercaudzētāji audzē saldās un vidēji sīvās Eiropas izcelsmes sīpolu šķirnes un hibrīdus gan no sēklām, gan sīksīpoliem. Jaunās šķirnes ir ražīgas, lieliem sīpoliem, viegli audzējamas. Līdz ar to ģimenes sīpolu daudzveidība un resursi ir apdraudēti. Reti kura ģimene mūsdienās audzē šos garšīgos un vērtīgos sīpolus.

Ģenētisko resursu saglabāšanas nolūkā Dārzkopības institūtā tiek saglabāta ģimenes sīpolu kolekcija 32 klonu apjomā.

Tā kā tiek uzskatīts, ka ģimenes sīpolu daudzveidību drošāk un ilgtspējīgāk ir saglabāt audzējot tos saimniecībās (*on-farm conservation*), tālāk ir sniegta informācija par šiem veselīgajiem un garšīgajiem dārzeņiem, lai iedrošinātu audzētājus iekļaut ģimenes sīpolus savā dārzaugu klāstā.

Ģimenes sīpoli, salīdzinājumā ar dārza sīpoliem, garšas ziņā ir sīvāki, koncentrētāku garšu. Līdz ar to tie ir interesanti savu kulināro īpašību dēļ.

Šo sīpolu audzēšana nav populāra, jo tie ir salīdzinoši mazi un to saglabāšana līdz nākamā gada pavasarim prasa uzmanību un nelielu piepūli. Tomēr to kultūrvēsturiskā un kulinārā vērtība dažiem audzētājiem šķiet vilinoša un perspektīva.

ĢIMENES SĪPOLU BIOĻOĢISKĀS ĪPATNĪBAS

Nozīmīgākā ģimenes sīpolu īpatnība, kas tos atšķir no parastajiem dārza sīpoliem, ir tāda, ka šie sīpoli veido tādu kā “ģimeni”, ceru sastāvošu no vairākiem maziem sīpoliem. Tas notiek tādēļ, ka šīs varietātes sīpolā veidojas vairāki augšanas centri (“sīrsniņas”).